

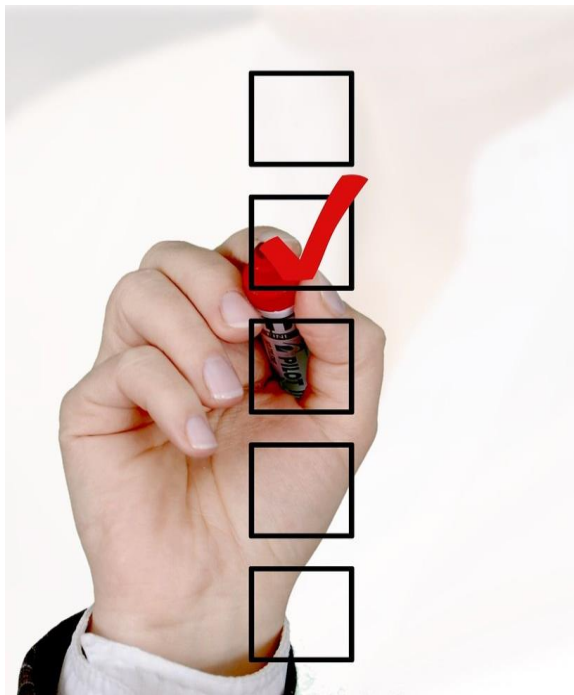

VALSTYBINĖ
DUOMENŲ
APSAUGOS
INSPEKCIJA

Poveikio duomenų apsaugai vertinimas. Praktiniai aspektai

***PDAV – TAI ATITIKTIES
UŽTIKRINIMO IR ĮRODYMO
PROCESAS***

- „Pasimatuoti“ būtinumą ir proporcingumą („ar galima?“; „ar nepažeis BDAR?“)
- Įsivertinti rizikas, pavojus asmens teisėms ir laisvėms
- Nustatyti saugumo priemones rizikoms valdyti

PDAV. Kada atlikti?

**ESMINIS DALYKAS – DUOMENŲ TVARKYMO
OPERACIJA KELIAMAS PAVOJUS**

- Dėl vaizdo stebėjimo:
 - sistemingas viešos vietos stebėjimas dideliu mastu
 - sveikatos priežiūros, socialinės globos, įkalinimo įstaigose ir kitose įstaigose, kuriose paslaugos yra teikiamos pažeidžiamiems asmenims
 - vaizdo stebėjimas kartu su garso įrašymu
- Pokalbių telefonu įrašymas
- Asmens duomenų tvarkymas naudojant naujas technologijas arba egzistuojančias technologijas panaudojant nauju būdu
- Darbuotojų stebėseną ir kontrolę

- asmens duomenų tvarkymas, kai asmens duomenys gauti ne iš duomenų subjekto bei informacijos, numatytos BDAR 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse, pateikimas yra neįmanomas arba tam reikėtų neproporcingų pastangų, arba jeigu dėl tokio informacijos pateikimo gali tapti neįmanoma arba jis gali labai sukliudyti pasiekti tvarkymo tikslus.
- asmens duomenų tvarkymas, kai duomenų gavėjų, kuriems buvo atskleisti asmens duomenys, informavimas apie asmens duomenų ištaisymą, ištrynimą arba tvarkymo apribojimą pagal BDAR 19 straipsnį, nėra įmanomas arba pareikalautų neproporcingų pastangų

Jeigu negali įrodyti, kad mastas nedidelis, geriau daryti PDAV.

Prie pagrindimo PDAV ataskaitoje galima rašyti:

Vertinant, ar asmens duomenys tvarkomi dideliu mastu, reikia atsižvelgti į susijusių duomenų subjektų skaičių, tvarkomų duomenų kategorijas ir įvairovę ir kt.

Atsižvelgiant į planuojamą asmens duomenų tvarkymo mastą, nėra nustatyta aplinkybių, kurios galėtų paneigti, kad bus atliekamas duomenų tvarkymas nedideliu mastu. Atsižvelgiant į tai.... <...>

Kokiais atvejais VDAI prašo PDAV?

■ Nagrinėjant skundus, atliekant patikrinimus, stebėsenas

- Klaidingai manoma, kad prašoma tik dėl duomenų tvarkymo operacijų, dėl kurių būtina atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą. Tai nėra baigtinis sąrašas.
- Siekis įvertinti, ar duomenų valdytojas vertino pavojų, rizikas ir pan., geriau suprasti konkrečią duomenų tvarkymo operaciją, dėl kurios atliekamas tyrimas / patikrinimas.

■ Kreipiantis dėl išankstinių konsultacijų

Pastaba. Poveikio duomenų apsaugai vertinimas ir pavojaus asmens teisėms ir laisvėms, įvykus ADSP, vertinimas – skirtingi dalykai. ADSP metu prašoma pavojaus įvertinimo (kilo, nekilo, kilo didelis pavojus).

■ Kas atlieka?

Veiklos padalinys su DAP konsultacijomis.

Galimas procesas:

- ▶ Konsultacija su DAP
- ▶ Pildomas šablonas
- ▶ Derinama su DAP
- ▶ DAP nuomonė
- ▶ Tvirtinamas galutinis projektas

- **Jeigu nebuvo atliktas PDAV, o asmens duomenų tvarkymo operacijos jau pradėtos vykdyti, ar reikia atlikti?**

Taip, nors ir neišpildomas reikalavimas atlikti „prieš“.

- **Ką daryti, jeigu yra bendri valdytojai?**

Bendrų valdytojų susitarime turi būti aiškiai apibrėžtos atsakomybės. Praktinis patarimas – nurodyti, kuris bus pagrindinis, aprašant PDAV – aiškiai išskirti atsakomybes už asmens duomenų tvarkymą.

- **Ar duomenų tvarkytojas gali dalyvauti PDAV?**

Taip, gali, bet dalyvavimas nėra privalomas.

- **Ar galima pasitikėti kitų atliktu vertinimu?**

Taip, galima, bet reikia įsivertinti.

Kai kurios praktinės klaidos

- **1 klaida.** PDAV atlikti nereikia, nes asmens duomenų tvarkymas prasidėjo prieš įsigaliojant BDAR ir niekas nesikeitė asmens duomenų tvarkymo operacijose.
- **2 klaida.** PDAV atlikti nereikia, nes asmens duomenų tvarkymas remiasi teisės aktų vykdymu.
- **3 klaida.** Jeigu nėra įtrauktas į privalomų atlikti operacijų sąrašą, nereikia PDAV atlikti.
- **4 klaida.** PDAV atliekamas dėl konkrečios operacijos nevertinant visumos
- **5 klaida.** PDAV atliktas, bet periodiškai neperžiūrimas

- **Gali būti daroma kartu su PDAV**
- **Balanso testo pagrindinis tikslas** - nustatyti pusiausvyrą, įvertinant, ar duomenų valdytojo interesas yra viršesnis už duomenų subjektų pagrindines teises arba interesus
- **Ką būtina įvertinti atliekant teisėtų interesų balanso testą:**
 - ✓ Apsvarstyti duomenų valdytojo interesų pobūdį (kokio tipo interesas, ar viešasis interesas ir pan.)
 - ✓ Apsvarstyti, kokia žala galėtų būti padaryta duomenų valdytojui, trečiosioms šalims arba asmenims, jei duomenys nebūtų tvarkomi
 - ✓ Apsvarstyti pagrįstus duomenų subjektų lūkesčius
 - ✓ Įvertinti poveikį duomenų subjektui ir palyginti jį su duomenų tvarkymo nauda, kurią tikisi gauti duomenų valdytojas

- Asmens duomenų tvarkymo aprašymas (įskaitant asmens duomenų sąrašą)
- Asmens duomenų tvarkymo tikslas
- Duomenų subjektų kategorijos
- Kriterijai, kaip bus nustatoma, kad tikslai bus pasiekti
- Kokia nauda duomenų valdytojui, kitoms grupėms
- Kokios pasekmės, jeigu būtų atsisakyta duomenų tvarkymo
- Kokia tikimybė, kad poveikis atsiras, jeigu bus atsisakyta duomenų tvarkymo
- Ar toks asmens duomenų tvarkymas buvo anksčiau ir kokie rezultatai
- Poveikis asmens teisėms ir laisvėms (įskaitant rizikas)
- Būtinumas ir proporcingumas (įskaitant alternatyvų aprašymą)

Sprendimas

Planuojamų atlikti duomenų tvarkymo operacijų aprašymas.

- PDAV gali būti atliekamas dėl kelių duomenų tvarkymo operacijų
- Geriausiai aprašyti etapais
- Nepakanka nurodyti: paieška, peržiūra ir pan. Pavyzdžiui, jeigu rašoma, kad bus vykdomas duomenų sujungimas, turi būti nurodyta, kokie duomenys bus sujungiami, iš kokių šaltinių tie duomenys bus gaunami.
- Nepakanka nurodyti: „teisės aktuose nustatytos operacijos“

Planuojamų atlikti duomenų tvarkymo operacijų aprašymas.

- Būtinai pažymėti automatiniu ar neautomatiniu būdu, popierine ar elektronine forma
- Aprašyti, ar bus naudojama prieglobos paslauga ir jei taip, kokio tipo ir kokia apimtimi
- Pažymėti, ar duomenų tvarkymui bus taikomas automatizuotas sprendimų priėmimas, įskaitant ir profiliavimą. Jeigu taip, nurodyti, loginius pagrindimus, kas konkrečiai bus analizuojama ir pan.

Asmens duomenų tvarkymo tikslai.

- Asmens duomenų tvarkymo tikslai gali būti skirtingi, tačiau būtina juos aiškiai visus išskirti, tikslai negali būti atskirose PDAV dalyse skirtingi
- Jeigu yra skirtingi tikslai, visuose PDAV dalyse turi būti aprašomi visi tikslai, pagal juos visus turi būti aprašyti saugojimo terminai, asmens duomenų tvarkymo operacijos ir pan.

Asmens duomenų šaltiniai.

- **I klaida:** arba nurodoma, kad šaltinis tik pats duomenų subjektas, bet pamirštama, kad kita dalis gaunama iš duomenų teikėjų (pavyzdžiui, dalis duomenų gaunama iš kitų valstybinių institucijų pagal sutartis), arba atvirkščiai
- **II klaida:** šaltiniai nurodomi šioje dalyje, bet aprašant asmens duomenų tvarkymo operacijas, neaprašomas gavimas

Asmens duomenų gavėjai.

I patarimas: apsirašyti, kokia apimtimi bus pasitelktas duomenų tvarkytojas, įsivertinti duomenų tvarkymo sutarties nuostatas ir atitinkamai tam tikrų nuostatų į sutartį įtraukimą, atsižvelgiant PDAV rezultatus.

II patarimas: įsivertinti perdavimo į trečiąsias valstybes aspektus.

Asmens duomenų saugojimo laikotarpis.

Patarimas (I): turi būti pagrindimai dėl atitinkamų saugojimo terminų. Asmens duomenų saugojimo terminai gali būti nustatomi pagal teisės aktus arba pagal asmens duomenų tvarkymo tikslus.

Patarimas (II): jeigu nustatyti skirtingi tikslai, turi būti prie kiekvieno tikslo nurodytas ir saugojimo terminas su atitinkamu pagrindimu.

I klaida: PDAV ataskaitoje yra nurodomi deklaratyvūs saugojimo terminai (pavyzdžiui, „teisės aktuose nustatyta“)

Būtinumo ir proporcingumo vertinimas.

- Įvertinama, ar tvarkant asmens duomenis bus pasiektas Jūsų tikslas; ar tą patį rezultatą įmanoma pasiekti kitokiu būdu
- Vengti abstrakčių formuluočių
- Kuo daugiau praktinių pavyzdžių

Netinkama argumentacija:

„Nenustatė mažiau duomenų subjekto teises ir laisves ribojančių priemonių“

„Nėra kitų alternatyvų“

Turi būti nurodyta, kokios alternatyvos buvo svarstomos ir pagrindžiama, dėl kokių priežasčių šių alternatyvų atsisakyta, kodėl jos nėra tinkamos.

Jeigu kitų alternatyvų nėra, vis tiek reikia pagrindimo.

Duomenų subjektų teisių įgyvendinimas.

Dažniausia klaida: „bus įgyvendintos“

BDAR nustatytos duomenų subjekto teisės nėra absoliučios. Yra nustatytos išimtys ir aplinkybės, kada gali būti neįgyvendintos.

Duomenų apsaugos pareigūno nuomonė.

- Būtina ar ne?
- Nepakanka PDAV nurodyti, kad DAP nuomone, asmens duomenų tvarkymas galimas / negalimas. Dažnai tenka susidurti, kad DAP nuomonė tik 2-3 sakiniai be jokios argumentacijos.
- DAP privalo pateikti argumentus, kodėl mano, kad planuojama atlikti asmens duomenų tvarkymo operacija yra atitinkanti ar neatitinkanti reikalavimų.
- DAP nuomonė dėl išankstinių konsultacijų.

MUS RASITE

Interneto svetainėje

<https://vdai.lrv.lt/>

Mobiliojoje programėlėje „ADA gidas“
atsisiųsite nemokamai iš

[„Google Play Store“](#) ir [„App Store“](#).